

T.C.
Tarım ve Orman Bakanlığı
Bartın İl Müdürlüğü

BARTIN - 2008

ÇİLEK YETİŞTİRİCİLİĞİ

Öteki tarım kolları ile karşılaştırıldığında çilek kadar yatırım giderlerini kısa zamanda karşılayabilen başka bir yetiştiricilik kolu yoktur. Çoğu meyvenin piyasaya çıkmadığı bir dönemde olgunlaştığı için çilek satımında Pazar her zaman açıktır.

İklim isteği:

Çiçek tomurcukları açmış çilek bitkileri veya genç meyveler don olduğu zaman hemen hemen tamamı dondan zarar görürler. Özellikle dişi organ don olaylarına oldukça hassastır. Bazı durumlarda -2 °C de bile çiçeğin büyük bir kısmı zararlanabilmektedir.

Soğuklamaya ihtiyaç gösteren bir bitki olup yılda 0 – 7°C de 200-300 saatlik bir süre yeterlidir.

Toprak isteği :

Çilek için ideal toprak; iyi drene edilmiş kumlu-killi, milli ve süzek topraklardır.

Optimum pH = 5.7-6.0 ancak pH 5.0-7.0 arasındaki topraklarda yeterli, organik madde var ise yetiştiricilik yapılabilir.

Yeni açılmış tarlalar, eski tarlalara tercih edilmelidir. Kireci fazla topraklar çilek yetiştiriciliği için uygun değildir. Çilek gübrelemesinde dikimden önce verilen potas ve fosfor yeterli olmaktadır. Bu nedenle yıllık gübrelemelerde sadece azotlu gübreler kullanılır. Uzun süre kullanımda toprak pH'sını yükselteceği için amonyum sülfat gübresi sürekli olarak tercih edilmemelidir.

Çeşit Seçimi :

Çeşit, bulunduğu bölgeye uygun, Verimli ve hastalıklara dayanıklı, Pazarın aradığı bir çeşit, Yola ve taşımaya dayanıklı, Bitkisi kuvvetli gelişen ve kloroza dayanıklı olmalıdır.

Bu özellikler dışında yetiştirme amacına bağlı olarak; eğer seracılığa uygun çeşit seçimi düşünülüyorsa erkencilik, bazı bölgelerde ise son turfanda hasat bazen meyve iriliği önemli olabilmektedir.

Çeşidi ve özelliği belli olmayan, kaynağı belli olmayan fideler ile bahçe kurulmamalıdır. Bu tip fidelerde çeşitler karıştığı için meyvenin pazar değeri, verim ve pazarlamada güçlüklerle karşılaşılır.

Çilek fideleri meyve alınan eski çilek bahçelerinden temin edilmemeli mutlaka ayrı bir fidelik tesis edilmelidir.

Toprak Hazırlığı

Dikimden 1-1.5 ay önce çilek dikilecek toprak kumsal ise 4-6 ton, normal topraklarda 3-4 ton yanmış çiftlik gübresi verildikten sonra (*Toprak tahlilinden sonra*) ve dikimden önce toprak işleme sırasında taban gübresi olarak dekara (0 göstergede) 8-10 Kg. fosforlu gübre (süper fosfat), 20-30 Kg. potasyumlu gübre (potasyum sülfat) ve 4-5 Kg. Magnezyumlu gübre veya 40-50 Kg. Kompoze gübre (15-15-15) verilir.

Gübrelemeden sonra, toprak işlenerek gübrenin toprağa karışması sağlanmalıdır.

Toprak işlendikten sonra gerekiyorsa toprak fümigasyonu yapılmalıdır.

Toprak iyice işlendikten sonra dikim yastıkları (masuralar) hazırlanmalıdır.

Çilek yetiştirilecek arazi önceden çok derin sürülmeli ve tarla yüzeyi düzgün değilse tesviye edilmelidir. Çilek yetiştiriciliğinde drenaj çok önemlidir. Bahçede hiçbir zaman suyun göllenmesine izin verilmemelidir. Toprak dikime hazırlanırken iyice parçalanmalı, bahçede kesek bırakılmamalıdır.

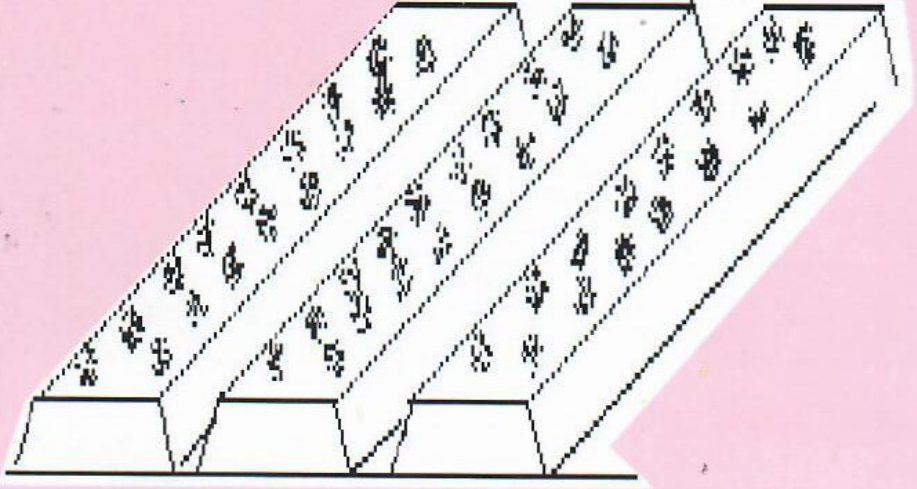

Dikim :

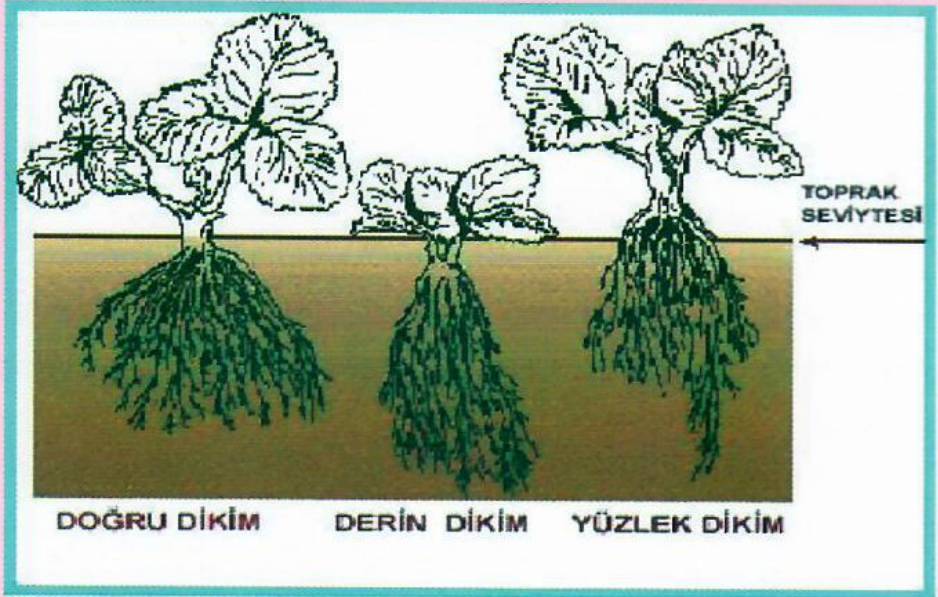
Masuralar üzerine yapılan dikimde;

Sıra üzeri : 25 - 30 cm,

Sıra arası : 35 cm olmalıdır.

Masura genişliği.....	60-70 cm
Masuralar arası.....	30-40 cm
Masura yüksekliği.....	15- 20 cm
Azami masura uzunluğu.....	50 m
Masuralara dikimden 1 hafta kadar önce bolca yağmurlama yapılarak, toprağın iyice yerleşmesi ve suya doy-	

ması sağlanır. Toprak tava geldiğinde kürekle masura-
nın bozulan kısımları düzeltilmelidir.

Dikim zamanları :

KIŞ ve YAZ dikimi olarak iki ana gruba ayrılır.

I. Kış Dikimi

Sonbahar aylarında yeni sökülen taze fidelerle yapılan dikim şeklidir.

II. Yaz Dikimi

Yaz dikimi için bitkilerin tam dinlenme devresi olan Ocak- Şubat aylarında sökülerek, sağlıklı ve iyi gelişmiş olanlar sınıflandırılarak ayrılır ve yaşlı yapraklar kesilir. Tarladan gelebilecek hastalık enfeksiyonunu önlemek içinde sistemik fungusit içerisine daldırılır. Islanan fidelerin suyu süzülüp, kuruduktan sonra 250-500 lük gruplar halinde plastik torbalara konur. Plastik torbalar iyice kapatılıp delik açılmaz. Soğuk depo sıcaklığı -1°C ile -1.5°C arasında olmalıdır.

EKİM VE BAKIM İŞLERİNDE UYULMASI GEREKLİ HUSUSLAR : Hangi dikim zamanı uygulanırsa uygulan-sın fideler dikilmeden önce muhakkak sistemik bir fungusit içerisine daldırılmalıdır.

Yöremiz için en uygun dikim tarihi Ekim ayıdır. Çilekte çiçek gözleri sonbaharda olduğundan çilek bahçelerinde 2. yıl Ekim Ayında da tekrar kompoze gübre vermek gereklidir.

Dikimden sonra vejetasyon dönemi sırasında(şubat ayından itibaren) her ay dekara 15-20 Kg. Amonyum sülfat veya Amonyum nitrat gübresinden (120 Kg./ Yıl) verilmelidir.

Unutmamak gerekir ki, 3 yıl üst üste yetiştiriciliğin yapıldığı çilek bahçelerinde münavebe uygulanmalı ve münavebe bitkisi olarak bakla, fasulye, bezelye kullanılmalıdır. Münavebede patates, biber, domates, patlıcan olmamalıdır.

Malçlama :

Çilek üretim alanının plastik, saman, kuru ot v.s. ile örtülmesine “**malçlama**” denir. Malçlama ile; Ot kontrolü, sulama aralığının uzatılması, Meyvelerin temiz kalması, daha az meyve çürüklüğü (*Botrytis*) gibi yararları vardır.

En pratik malçlama plastik malç ile yapılmaktadır. Dikim yastıkları hazırlanırken elde mevcut plastiğin genişliği dikkate alınmalıdır.

Malçlama ile (siyah plastik) yapılan yetiştiricilikte mutlaka yüksek potasyum içeren yaprak gübresi uygulanmalıdır. Malçlamada mutlaka damlama sulama sistemi kurulmalıdır.

Hasad ve Ambalaj :

Çilek meyve türleri içerisinde meyvesi en hassas olanlardan biridir. Bu nedenle kısa zamanda bozulabilen ve hızlı tüketilmesi gereken bir meyvedir. Bu nedenle çileğin hasadı, ambalajı ve taşınmasında çok titiz davranmak gerekmektedir.

Toplamada gecikme, meyvenin yumuşaması normal rengini kaybederek daha koyu renk alması ile anlaşılır.

*Uzak pazarlar için hasat meyvenin dörtte üçü kızardığı zaman yapılır. Derin dondurma ve gıda sanayi için çilekler tipik rengini aldıktan sonra hasat edilmektedir.

*Çilek hasadı için günün serin saatleri tercih edilmektedir. Genellikle sabah 8-10 arası en uygun saatlerdir.

*Hasat edilen meyveler en kısa zamanda serin, gölge bir yere taşınmalı, mümkünse hemen soğuk depoya konulmalıdır.

*Çileklerin ambalajında yarım kilodan daha büyük ambalaj kabı kullanılmamalıdır.

*Ambalaj kaplarının altı ezilen meyve suyunun akabilmesi için mutlaka delikli olmalıdır. Aksi halde alt taraf-taki meyveler hemen çürürler.

*Çilek zedelenmeye duyarlı olduğu için hasat ve sınıflandırma aynı anda yapılmalıdır.

*Çilek 0 C ve % 90-95 nem olan depolama şartlarında 5-7 gün depolanabilmektedir.

Fide Üretimi :

Çilek bahçesi tesis ederken kullanılacak fideler mukakkak suretle fideliklerden alınmalı, çilek üretimi yapılan bahçelerde çileklerin kol atması engellenmeli sadece çilek meyvesi alınması sağlanmalıdır. Fideliklerde de bitkilerin çilek oluşturmaya izin verilmeden çiçekler koparılmalı kol atmaya teşvik edilmelidir. Böylece kaliteli ve verimli fide elde edilmelidir.

Fideliklerde masura yada yastık yapılmadan çilek fidelikleri düz alanlara sıra üzeri 15-20cm aralıkta, sıra araları da toprak işleyen alete bağlı olarak 1m ye kadar olabilmektedir. Ekim ayında fidelığe dikilen fideler, Haziran-Temmuz aylarında kol atarlar.

Bu arada kol atmadan önce açmaya başlayan çiçekler muhakkak koparılmalıdır. Eylül - Ekim aylarında fideliklerden sökülen fideler taze fide olarak Ekim ayında dikilerek çilek bahçe tesisinde kullanılır. Eğer fideleri Ocak ayı içerisinde sökerek temmuz ayına kadar $-1,5^{\circ}\text{C}$ de deliksiz naylon poşetlerde demetler halinde bekletirsek Frigo Fide olarak Temmuz ayının 10' una kadar dikilerek frigo çilek bahçe tesisinde kullanılır. Frigo fideler dikilmeden önce şok olmaması için 1-2 gün serin yerde tutulur ve dikildikten sonra 10-15 gün sürekli yağmurlama sulamaya tabi tutulurlar. Kaliteli ve daha fazla miktarda ürün alabilmek için dikildikten 10-15 gün sonra açan çiçekler muhakkak koparılır.

Tarım İl Müdürlüğümüz ilimizin çilek üretimini artırmak ve çilek üreticilerinin kaliteli meyve elde etmelerini sağlamak amacıyla her yıl En İyi Çilek Yarışması düzenlemekte ayrıca bu konudaki eğitim faaliyetlerini yürütmektedir. Çiftçilerimizin çilek üretimiyle ilgili sorunlarının çözümü için mutlaka Tarım İl-İlçe Müdürlüklerimize başvurmaları gerekmektedir.

ÇÜNKÜ ; BİZ SİZLER İÇİN BURADAYIZ.

BARTIN

İRTİBAT ADRESİ

BARTIN İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜĞÜ

Telefon : 0378 227 02 23 - Faks : 0378 227 12 52

bartin.tarimormann.gov.tr

